

МАКЕДОНСКАТА НЕМА ДА ДОЖИВ

Po~it uvani ~it at eli!

"Makedonsko sonce" }e ja prodol`i pot ragat a po vi st i nskat a pri kazna za Makedoni ja vo koja }e bi de vt kaeno i na{ et o mi nat o i na{ at a sega{ nost i na{ at a i dni na. Kako { t o ve}e vi vet i vme, kako najubavi ot , najest et ski ot i najkval i t et ni ot "makedonski ki li m", rezul t at na si t e umni lu/e so dobra vol ja i znaewe na koi Makedoni ja i m e pri srce. [t o zna~i deka nema po ni koja cena da dozvol i me da se ski ne makar i edna od negovi t e ni { ki.

Najnovi t e slu~uvawa vo i so MPC { t o n# rast a` i ja do bol ka, nema da ja pokol ebaat na{ at a prof esi onal na mi si ja i cel. Zna~i, st rani ci t e na na{ i ot nedel ni k }e bi dat ot voreni za si t e oni e (nezavi sno od ni vnat a naci onal na, pol i t i ~ka, part i ska, verska, prof esi onal na i dr. pri padnost) { t o znae e, znaat i }e znaat { t o t reba da se st ori za dobrot o, prosperi t et ot i svet lat a i dni na na Makedoni ja.] e gi "gal i " t vorci t e, no }e gi "izgori " rast ura~i t e koi i da se, od kade i da se. Duri i oni e { t o se zala` uvaat deka uri vaj}i - gradat .

Vo prodol`eni e gi objavuvame i zjavi t e, st avovi t e i gledawat a na pove}e na{ i zna~ajni li ~nost i za posledni t e pot resi vo Crkvat a i za t oa { t o t reba da se st ori za da se re{ at probl emi t e i kako da dojdeme do pot rebnot o edi nst vo neophodno vo ovoj i st ori ski mi g.

АКАДЕМИК ЦВЕТАН ГРОЗДАНОВ

СЛУЧАЈ БЕЗ ПРЕСЕДАН ВО ИСТОРИЈАТА НА ДРЕВНАТА СВ. КЛИМЕНТОВА ЦРКВА

И покрај тоа што Вашето прашање излегува од рамките на моето професионално научно делување, поради мојата информираност во канонските односи на црквите, во оваа пригода можам да ви го изјавам следното.

Формирањето на паралелен Синод за Православната црква во Македонија, со изборот на тројца владици под јурисдикција на Патријархот Павле, а во форма на "егзарх за автономната Охридска архиепископија" е случај без преседан во историјата на древната Св. Климентова црква која е темелник на целокупната словенска писменост и култура од епохата на Св. Кирил и Методиј и нивните ученици Св. Климент и Наум.

Македонската православна црква како правен наследник и продолжувач, а Охридската архиепископија од времето на Цар Самуил до крајот на XVII век кога е укината поради притисоците на фанариотските кругови во Истанбул (Константинополис, Цариград) никогаш не била автономна, туку била само автокефална. Разликите на овие категории познавачите на црквоното право многу добро го знаат. Да не забораваме - Охридската црква како институција е една од најстарите во светот. Една година пред укинување на Охридската архиепископија укината е, од исти причини, и Српската архиепископија - патријаршија. Во текот на целиот XIX век македонскиот народ водеше перманентна борба и организираше

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА ЕЕ ПОРАЗ

акции за обнова на охридската автокефалност, при што особено ја истакнувам заслугата на Григор Прличев и Крсте Петков - Мисирков.

Што се однесува до едностраниите одлуки на СПЦ би ги поставил следниве прашања:

1. Зошто за патријарх Павле и неговите соработници македонскиот Синод беше високо третиран сè до откажувањето на Нишката предлог-спогодба со која се даваше примат на патријарх Павле врз Македонија?

2. Зошто извесниот Зоран Вранишковски дава несоодветни и богохулни квалификации за Синодот на МПЦ кога тој ист Синод му дал титула митрополит, а тој дал изјава дека верно ќе му служи до крајот на животот? Од тоа произлегува дека и титулата на "митрополит" Вранишковски е спорна, т.е. ништавна.

3. Зошто СПЦ цени дека "шизматичката МПЦ" живее под заштита на државата, а во исто време се обраќа со писмо до шефот на македонската држава, претседателот Борис Трајковски, за тој да ги решава спорните прашања?

4. Зошто СПЦ и нејзиниот поглавар сметаат дека МПЦ е комунистички или "комуњарски" производ кога и Македонија и Србија повеќе од половина век живееја и твореа во иста државна задница? Дали СПЦ смета дека претходниот српски патријарх г.г. Герман којшто долго беше на црковниот трон на Србија е комунистички производ и дали е подготвена да се откаже од него и од неговото време.

Што се однесува до "побунетите" великодостојници од Македонија коишто се државјани на Р. Македонија и коишто земале монашки и архијерејски завет пред МПЦ, зошто своите забелешки не ги искажале во рамките на институциите и устројството на МПЦ коишто се изгрдени врз основите на екуменското православно право? Како монаси, а монашкиот завет подразбира покрај другото смиреност и трпеливост и духовен живот, го избраа патот сосема спротивен на тие универзални начела на христијанството? Неминовно се поставува и прашањето зошто СПЦ ја избегна понудената подготвеност на серускиот патријарх Алексеј, ветена на нашиот премиер Бранко Црвенковски во Москва, за посредување помеѓу МПЦ и СПЦ, а во меѓувреме изитрено изврши хиротонија на тројца владици "пребези" од Македонија?

Оваа изјава ја давам со жалење, свесен на фактот дека потезите на СПЦ внесуваат правен хаос во односите меѓу двете цркви коишто многу тешко во блиско време ќе се исправи. Оваа изјава ја давам и со жалење што овие потези се случуваат во време кога односите меѓу српскиот и македонскиот народ бележат значаен подем и фрлаат сенка врз братските односи на нашите народи.

Би сакал да истакнам дека спомнатите прашања ги поставувам како историчар на средновековната уметност и култура, лично, а не во својство на раководител на врвната Македонска научна и уметничка институција.

АКАДЕМИК ГАНЕ ТОДОРОВСКИ

МПЦ НЕМА ДА ДОЖИВЕЕ ПОРАЗ

Сакала - нејќела, МПЦ зацапа во калта на дневно-политичките котери и потона до гуша во недозволените јавни компромитации!

Причините за расколот во редовите на МПЦ не се во нејзиното непризнавање од страна на сестринските црквени организации во земјите на европскиот исток и негде потаму. МПЦ си има и имоти и кадри и почетна бројка на монашки ред (мошне импровизиран) и каква-таква администрација, но за жал, нема добро ниво на стратегија! Поедноставно речено, МПЦ нема ни таканаречен (условно) свој програмски концепт, нема ни визија, ни смисла за комуникација и кооперација со општеството. Како и многупати во историјата, така и сега, црнокапците ни го посрамотија кривкиот национален и историски рејтинг. Секоја чест за исклучоците што ги има, а во кој ред го ставам пред сè Неговото Блаженство, Архиепископот Охридски и Македонски г.г. Стефан и Митрополитот дедо Кирил (здрави столбови на македонското православие), но за мене останува да коби фактот дека МПЦ е развишана одвнатре и што малкумина ја крепат врз машини и здрави плешки. МПЦ

нема да доживее пораз, бидејќи неа ја крепи хоризонталата на македонскиот народ, а не гласовити партии на шумини и вревливи едноминутни политичари - трчилажи. Но, МПЦ е должна категорично да си го расчисти губрето во својот двор. Време е и Дарко Марковиќ да воведо во своите стилизирани мајтапења убаво стокмени преднацрти на утрешните наши владици - со метла в раце, со засукани ракави и унечки преврзани преку аскетската половина... оти никаде на светот без домаќинлак нема куќа што сјае!?

ПРОФ. Д-Р МИХАЈЛО МИНОСКИ, ИСТОРИЧАР

ОРГАНИЗИРАНА АГРЕСИЈА ВРЗ МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ

Македонската православна црква е народна, национална црква, втемелена во македонска национална државност. Агресијата на Српската православна црква врз МПЦ е дело на големосрпските црковни и одредени политички кругови во Србија. Станува збор за постигнување на проектирани политички цели. Тоа не е неочекувано кога ќе се следат случувањата во изминатава нешто повеќе од една деценија од осамостојувањето и државната независност на Република Македонија. Се случува жестоки притисоци од заинтересираните фактори со рецидиви од минатото за попречување на нејзиното внатрешно стабилизирање и меѓународно етаблирање под уставното име.

Грција успеа да наметне промена на државното знаме, уставни измени на штета на националните и државни интереси со откажувањето на Република Македонија од грижата за положбата и малцинските права на македонскиот народ во Егејскиот дел од Македонија, како и понижувачко име за државата во меѓународните односи, легализирано во ООН.

Бугарија издејствува отстапки по прашањето на македонскиот јазик.

Албанија, со организирана агресија преку меѓународниот протекторат Косово (со логистика и активно учество на Албанците во Македонија), наметна уставно рекомпозирање на Република Македонија, отворање на процес на кантонизација и федерализација.

Сега настапува големосрпскиот фактор со атак на МПЦ. Со актот за негирање на автокефалноста и националното име, се прави обид за нејзино подвладување. Со тоа се врши атак на виталните национални и државни интереси, се промовираат отворени територијални претензии кон Република Македонија. Не е нималку случајно што тоа се прави сега кога се актуелизира решавање на конечниот статус на српската покраина Косово и Метохија. Се смета дека во случај на отцепување и независност на Покраината, ќе се отвори прашањето за промена на границите на Балканот и дека Македонија одново ќе биде објектот за порамнување на сметките.

Македонскиот народ уште еднаш се става на испит. Се тестира неговата решеност и истрајност да ја брани и одбрани својата автокефална црква, својот национален идентитет и име.

Македонскиот народ тоа на најдобар начин го покажува и докажува. Како ретко кога постои единство меѓу народот и македонскиот политички и државен фактор за одбрана на автокефалноста на нашата црква. Останува МПЦ, Архиепископот и Светиот синод, надлежните архијереи, секој во својата епархија, да преземат соодветни мерки за ефикасно спречување на надворешните пропагандни влијанија. Треба да се смета и на можноста расколничкото дејствување да се пренесе во епархиите на МПЦ во странство. Тоа мора да се спречува ефикасно како и во земјата.

ПРОФ. Д-Р ТОДОР ЧЕПРЕГАНОВ, ДИРЕКТОР НА ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

СИНОДОТ ДОЗВОЛИ "ВОЛКОТ ДА ВЛЕЗЕ ВО СТАДОТО"

Она што се случува во МПЦ воопшто не треба да нè изненадува по сè она што се случи во Ниш и договорот што е постигнат таму. Што било таму договорено, знаеме само толку колку што беше соопштено во средствата за јавно информирање, а она што било навистина договорено меѓу самите учесници тет-а-тет, ќе остане

тајна. Знаеме дека еден од потписниците беше и г. Зоран Вранишковски кој од самото негово устоличување како епископ Јован постојано беше во центарот на вниманието на јавноста поради неговите ексцеси. Од тој момент започна една "тивка војна" во врвот на МПЦ. Но, по сè изгледа дека убедувањата на неговите "ментори" не вродија со плод, па јазот сè повеќе и повеќе се продлабочуваше и овие денови судирот ескалира со веќе познатото отцепување на манастирите и на монасите и монахињите.

Тоа се фактите.

А во реалноста мислам дека овој "раскол" во МПЦ може да придонесе само за зајакнување на нејзините редови. Треба да се истакне дека нема раскол во врвот на Светиот синод и дека митрополитите се единствени во осудата на она што се случи. Аналогно на тоа, Светиот синод останува доследен на основите на Светиклиментовата македонска традиција. Иако, Светиот синод уште на самиот почеток требаше да реагира и да ги пресече во самиот корен сите обиди за раскол во МПЦ, тој дозволи "волкот да влезе во стадото" и да го направи тоа што направи.

Познато е дека црквата во текот на историјата била секогаш со народот, и во добро и во лошо, и секогаш на страна на народно-ослободителните движења на својот народ. Таа е НАША македонска православна црква, и оние што ја водат, со сите нивни мани и вредности, се НАШИ, Македонци. На СПЦ, и не само нејзе, треба да ѝ биде јасно дека се одминати времињата кога можеше со своите црковни, образовни и културни пропаганди слободно да работи во Македонија. Секогаш ќе се најде некој што за свој личен интерес, а против народните интереси, ќе работи за туѓите пропаганди. Но, и на едните и на другите треба да им биде јасно дека во Македонија постои и делува МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА, со свој архиепископ и со свои епископи и верници. Така било, а така и ќе остане. За тоа сведочи и историјата.

Што се однесува до загроеноста на државата, имајќи предвид дека Македонија е секуларна држава, сметам дека тоа нема да се одрази врз политиката на државата, но државата треба да застане зад МПЦ, како што тоа веќе и го направи. При загрозувањето на националните интереси, и државата и црквата треба да бидат единствени.

Во однос на тоа што да се прави, сметам дека МПЦ од ова што се случи треба да извлече поука дека е потребно да реагира поенергично во оние ситуации кога некои нејзини припадници се отклонуваат од канонските норми, а не да го одложува процесот додека работите не излезат од контрола. Посебно треба да се внимава при изборот на младиот клер кој треба да се регрутира од Средното богословско училиште и од Теолошкиот факултет, а не да се регрутираат лица што немаат теолошко обра зование или што се образувале надвор од земјата.

ПРОФ. Д-Р АЛЕКСАНДАР ТРАЈАНОВСКИ, НАУЧЕН СОВЕТНИК ВО ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

ЦЕЛТА Е ДА СЕ ИЗБРИШЕ ИМЕТО МАКЕДОНИЈА

Тоа што се случуваше минатата недела ми остави многу лош впечаток. Тоа е еретичко движење, еден раскол што се случува во нашата црква. Ваков раскол има и во Бугарската и во Српската и во Грчката и другите православни цркви каде што всушност се покажа дека православието не владее. За мене ова е чисто надворешно влијание од српската, а веројатно и на грчката црква затоа што тие две се во добри односи. Она што се зборува дека Руската православна црква ќе ни помогне се сомневам затоа што и таа има слични проблеми со Украинската црква. Затоа сметам дека она што сега се случи е надворешно мешање. Пропагандите што ни се случуваа во 19 век еве и денес се провлекуваат. Сè уште надворешниот свет особено православиот се меша во нашето опстојување. Целта е да се избрише името Македонија и да не постои Македонска православна црква. Охридската архиепископија е институција многу значајна за нашата национална историја, но помина нејзиното време. Тоа е враќање чекор наназад. Ако се вратиме на неа, треба да се вратиме и кон Пејската патријаршија, кон Московската епископија... Сега православните цркви не носат имиња на градови, туку на држави. Така имаме Албанска православна црква, Српска православна црква, Грчка православна црква... Во прашање се дебели пари дадени од надвор, а нашето монаштво е полакомено дека ќе добие повисоки чинови. Му препорачувам на Синодот на МПЦ подобро да се организираат и да преземат поголеми мерки.

АРХИМАНДРИТ НЕКТАРИЈ, СТАРЕШИНА НА МАНАСТИРОТ "Свети Наум"

МПЦ СЕ ПРОЧИСТУВА

Оној кому не му се допаѓа ваквата црква, каква што е Македонската православна црква подобро е да си замине.

Знаете, во Охрид има една поговорка, езерото преку своите бранови и води го исфрла своето ѓубре, така и нашата света Климентова црква, МПЦ се прочистува. Сметам дека Синодот направи добар потег што не дозволи одметниците и натаму паразитски да живеат во манастирите на сметка на народот, верниците, и да егзистираат од нивната мака и верба во Господа Бога, Исус Христос.

ИГУМЕН МЕТОДИЈ ЗЛАТАНОВ

ПРАВОСЛАВИЕТО Е ГРИЖА ЗА СЕКОЈА ЧОВЕЧКА ДУША

Не постои мотив кој би ни ја оправдал омразата кон ближниот или би нè ослободил од евангелскиот призив да го љубиме нашиот брат. Што е тоа што не би можеле да го поднесеме заради Христа и Неговата, а не човечката правда? Она на што треба особено да внимаваме, во време на толку сериозни искушенија, кога се урива единството на Црквата и кога од сите страни се валка нејзиниот авторитет и интегритет, е грижата за секоја човечка душа. Тешко

на оној кој ќе го соблазни или ќе се откаже од оној, најмалиот Христов слуга, зашто тој од Христа се одрекол. Колку повеќе, пак, кога станува збор за еден цел народ, една помесна Црква? Пастирите на Црквата се повикани, според образот на Божествениот Пастир, да не загубат ни еден член на Христовото словесно стадо, туку постојано да го зацврстуваат литургиското единство низ распетието на личниот подвиг од ревност за Божјото наследство. Ниту народот е Црква без своето свештенство и епископство, ниту клирот е Црква без верниот народ. Тоа е примарна премиса на православната еклесиологија. Конечно, ниедна криза не се решава однадвор, со бегство и одметништво, ниту можат да ја решаваат оние кои на Црквата не ѝ припаѓаат.

ОТЕЦ КОСТА СТАНОЕВСКИ, СЕКРЕТАР НА СКОПСКАТА ЕПАРХИЈА

СЕ ОДМЕТНАА ПОРАДИ ВЛАСТОЉУБИЕ

Расколот во Македонската православна црква се случи по појавата на Зоран Вранишковски, кој духовно неподготвен се вметна во црквата, и не можеше да ги изврши сите задачи поставени во епископската служба. И со тие негови, како што ги нарекува венчанија во МПЦ, наеднаш направи развод од МПЦ и од неговите и епархиите што му беа доделени, и направи нов брак со СПЦ. Станува збор за човек кој тргна без вера и аскетска неподготвеност во сво-

јот повик и создаде дегенерирање на неговата личност. Штетите секако ќе влијаат во духовниот карактер на верниците и на МПЦ како институција, а тоа е духовно измачување на секој верник во Македонија што по каноните е за поголема осуда отколку физичкото угнетување на христијанинот. И овие што се одметнаа сега поради властољубие (митроносци) се лица кои богословски и теолошки се необразовани затоа што тие се ослободија од свјот есхатолошки динамизам се вметнаа во животот на урбаната потрошувачка средина. Зачувувајќи ги каноните и Уставот на МПЦ треба да се расчистат и одлуките што ќе се донесат во МПЦ и од надлежните архијереи треба да се почитуваат од страна на власта. Инаку, тоа ќе го сметам за киднапирање на личностите од страна на Зоран Вранишковски и другите "духовни старешини" кои не знаат што е послушност и почитување на закон, било тоа да е црковен или државен.

ПАВЛЕ ТРАЈАНОВ, "ТРЕТИОТ ПАТ"

РАСКОЛНИЦИТЕ ДА ЈА ПОНЕСАТ ОДГОВОРНОСТА

Состојбите во МПЦ се резултат на негаторска и ретроградна активност на Српската православна црква, како и на внатрешното неединство во Македонија, детерминирано од СДСМ и ВМРО-ДПМНЕ, кои никогаш не изградија консензус за виталните и стратешките национални и државни интереси. Претерано е мешањето на СДСМ и ВМРО-ДПМНЕ во МПЦ и тоа има негативен одраз врз Светиот синод на МПЦ.

"Третиот пат" ги осудува и најенергично ги отфрла активностите на СПЦ насочени кон разбивање на единството, интегритетот и идентитетот на Македонската православна црква, македонскиот народ и држава.

Ваквите случувања, посебно обидот да се промени името на Македонската православна црква во Аптокефална Охридска Архиепископија, со потпишувањето на Нишкиот нацрт-договор, формирањето на паралелна црква во Македонија и раздорот во Светиот Синод, несомнено се со немерливи последици по идентитетот на македонскиот народ и единството на МПЦ.

Штетите се огромни и затоа оние што посегат по единството на црквата, сите оние што дигнаа рака против единството на македонскиот народ, ќе бидат проколнати од македонските православни верници и од македонскиот народ. Расколниците мораат да ја понесат одговорноста и анатемата.

Коалицијата "Третиот пат" оваа година ја прогласува за година на сплотување и единство и година кога треба сите заедно да ја добиеме битката за Македонија.

Државата е во криза и само обединети можеме да ги запреме негативните процеси на дезинтеграција и распаѓање на македонската држава и црква. Македонскиот народ има државен потенцијал и црквата е еден од стожерите на македонското опстојување.

ЃОРЃИ ТРЕНДАФИЛОВ, ВМРО-ДПМНЕ

ПОДДРШКА ЗА СВЕТИОТ СИНОД

Не сум многу сигурен дека постои раскол во Македонската православна црква. Терминот раскол е прејак, кај нас постои инфилтрација однадвор, а раскол им се случуваше на православните цркви во соседството. Пратениците на ВМРО-ДПМНЕ се изјаснија за поддршка на Светиот синод. Повеќе од очигледно е дека проблемот треба да се постави на ниво на Собрание, да се заземе јасен политички став, а сите преостанати институции да го третираат во рамките на своите обврски.

ЈАНИ МАКРАДУЛИ, СДСМ

ДЕКЛАРАЦИЈА ЗА ПОДДРШКА НА МПЦ

Нашиот став е дека не треба да има мешање меѓу државата и црквата, но сепак заради критичната ситуација, ние учествуваме во една заедничка декларација, со граѓански призив, за поддршка на МПЦ. Како што постои консензус од народот за поддршка на Македонската православна црква, така постои поддршка и од Владата и од Собранието. Ние не можеме да сугерираме што треба да се преземе, бидејќи веруваме во потезите на челниците на МПЦ и во она што тие ќе го преземат.